

Sant Andreu de Pruit

Rupit i Pruit

Ubicació

Comarca:	Osona
Lloc/Adreça:	Plaça de l'Església, s/n - Pruit
Emplaçament	Al bell mig del nucli urbà de Pruit, tancant la plaça per la banda de llevant
Alçada:	950 m.s.n.m

Coordenades:

Latitud:	42.04245
Longitud:	2.45548
UTM Est (X):	454934
UTM Nord (Y):	4654633

Classificació

Número de fitxa	08901 - 112
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Edifici
Estil / època:	Medieval Romànic Modern Barroc
Segle	XII / XVIII
Estat de conservació	Bo
Protecció	Legal
Tipus de protecció:	BCIL
Observacions protecció:	Catàleg de béns a protegir de Rupit i Pruit
Data aprovació:	dv., 23/05/2014 - 12:00
Número inventari	IPA 23447
Generalitat i altres inventaris	
Accés	Fàcil
Ús actual:	Religiós
Titularitat	Privada
Titular:	Bisbat de Vic
Fitxes associades:	

Descripció

Església d'una sola nau, amb un absis carrat capçat a llevant i un atri o avantsala a la banda de ponent, en el seu accés. Tant la nau com la zona del presbiteri estan coberts amb una volta de canó amb llunetes, separada en tres trams mitjançant uns arcs torals bastits amb pedra i sostinguts amb pilastres de pedra amb els capitells motllurats. La nau compta amb dues capelles laterals per banda, cobertes amb voltes de canó amb llunetes i obertes a la nau mitjançant uns arcs de mig punt de pedra. La primera capella de la banda esquerre duu la data 1718, mentre que la de la dreta presenta l'any 1700. Al mur de migdia del presbiteri hi ha una porta rectangular emmarcada amb carreus de pedra, que dona accés a la sagristia. L'altar major està presidit per una imatge de Sant Andreu, ubicada damunt d'una estructura de fusta disposada a mode de cambril. Als peus del temple hi ha el cor, delimitat amb una simple barana de fusta i ubicat a l'interior de l'atri. Aquest espai, que correspon a les restes de l'antic temple, està cobert amb una volta de canó apuntada i s'obre a la nau mitjançant un gruixut arc de mig punt decorat amb motius geomètrics. Sota el cor hi ha el baptisteri, cobert amb una petita volta semiesfèrica i protegit amb una porta de baranes de fusta. El temple s'il·lumina mitjançant una finestra rectangular oberta a la zona del presbiteri i un òcul adovellat situat a la part superior del mur que tanca la nau central. La façana principal, orientada a ponent, forma part del volum disposat a mode d'atri. Presenta un gran portal d'arc de mig punt adovellat, que emmarca un altre portal de les mateixes característiques més modern i inserit dins d'una forma rectangular. Damunt seu hi ha una finestra d'arc de mig punt i doble esqueixada, en forma d'espitllera. La façana està rematada amb un coronament apuntat i presenta un destacable aparell de carreus rectangulars, perfectament tallats i disposats en filades regulars.

A l'extrem sud-est del temple s'aixeca el campanar, amb el cos inferior integrat dins l'estructura del temple i el superior de planta octogonal. Presenta obertures d'arc de mig punt, algunes de les quals són tapiades i altres alberguen les campanes. El campanar està coronat amb una coberta piramidal delimitada amb una barana de balustres rematada d'esferes de pedra. Tota l'estructura superior està bastida amb carreus de pedra ben escairats.

Observacions:

Pel que sembla, l'antic absis d'origen romànic estava orientat a ponent, just en el lloc on hi ha la façana principal actual i el portal d'accés actual fou bastit, probablement, entre els segles XVI i XVII. L'antiga nau medieval es va convertir en una prolongació disposada a mode d'atri, de pas a l'actual nau central.

Història

La primera menció documental relacionada amb aquest temple apareix en una llista de parròquies datada entre els anys 1025 i 1050. Posteriorment, en una donació del vescomte de Cardona datada l'any 1134, apareix mencionada la parròquia de Sant Andreu de Pruit. En aquest sentit cal dir que, inicialment,

l'església estava dedicada a sant Andreu, la santa Creu i santa Maria. Tot i que no hi ha constància documental, és força probable que l'antic absis romànic s'enderroqués a causa dels terratrèmols del 1428.

Durant la visita pastoral de l'any 1601, sabem que l'església amenaçava ruïna i que, per manca de mestres d'obres, no era possible reparar-la. Tot i això, en les visites del segle XVII, ja només es parla del mal estat de la teulada. L'església fou reformada durant la primera dècada del segle XVIII, per iniciativa de l'obreria i la parròquia, i sense intervenció episcopal. Es pretenia refer la part més antiga i construir una part nova, encarregant les obres al mestre Francesc Font, de Manlleu. Quan el 1710 el bisbe va visitar la parròquia es va trobar un temple en construcció força avançada, que s'havia aturat de cop, probablement per desavinences entre els parroquians, per manca de diners o per la guerra. A les visites dels anys 1723 i 1746 es mana cobrir l'últim tram de volta de l'església, mentre que en la visita efectuada l'any 1734 es mana enderrocar el campanar. De fet, el nou campanar fou construït entre els anys 1739 i 1740. A finals de la centúria però, en la visita de l'any 1791, es constata que la reforma de l'església encara no havia finalitzat.

Durant el conflicte bèl·lic de la guerra Civil espanyola, l'església i les imatges van ser cremades pel comitè de Roda de Ter.

Bibliografia

ADELL I GISBERT, Joan Albert [et al.] (1984). *Osona II*. Col. Catalunya Romànica, 3 Barcelona: Enciclopèdia Catalana, p. 459-472.

BANÚS I BLANCH, Miquel (1986). *Rupit, pàgines de la seva història*. Barcelona: Montblanc-Martín, p. 40, 63-64.

CROSAS, Carles; SOLÀ, Joan; DOMINGO, Gemma (2014). *Catàleg de béns a protegir. Text refós*. Pla d'Ordenació Urbanística Municipal de Rupit i Pruit. Consultat 12 novembre 2020, des de <https://dtes.gencat.cat/rpucportal/> Núm identificació A00.

CROSAS CASADESÚS, Jaume (2004). *Guerra i repressió al Collsacabra 1936-1943 (Pruit-Rupit-Tavertet)*. Santa Coloma de Gramanet: Grupo de Historia José Berrueto, p. 111.

GAVÍN I BARCELÓ, Josep M. (1984). *Osona*. Col. Inventari d'esglésies, 15. Barcelona: Pòrtic, p. 114.

GINEBRA I MOLINS, Rafel (2005). *Guerra, pau i vida quotidiana en primera persona. El llibre de memòries de Bernat Puigcarbó de Muntanyola (s. XVI-XVII), el llibre de notes de Francesc Joan Lleopart de Vilalleons (s. XVII-XVIII) i els llibres de comptes i notes dels hereus Quatreccases de Pruit (1686-1812)*. Col. Sèrie Monografies, 25. Vic: Patronat d'Estudis Osonencs, p. 151, 153, 156, 190.

GINEBRA, Rafel (2012). "Campanes i rellotges de campanar". *Els Cingles de Collsacabra*, any 33, núm. 67, p. 4-5.

GINEBRA I MOLINS, Rafel (2014). "Trivialitat i quotidianitat en temps de guerra. Les visites pastorals del Collsacabra de l'any 1710". *Els Cingles de Collsacabra*, any 34, núm. 70, p. 4-5.

NOGUERA, Antoni (1964). *Collsacabra*. Barcelona: Selecta, p. 208, 236-237, 250.

PALLÀS MARIANI, Xavier (2020). *Les campanes de Rupit i Pruit*. [Inèdit], p. 9-10.

SOLÀ, Fortià Prev. (1933). *El Cabrerès*. Barcelona: [s.n.], p. 74-75.

SOLÀ COLOMER, Xavier (2006). *La reforma catòlica a la muntanya catalana a través de les visites pastorals: els bisbats de Girona i Vic (1587-1800)*. (Tesi doctoral. Universitat de Girona). Consultat des de <http://hdl.handle.net/10803/7887>, p. 354-356.

Enllaços d'interès:

<http://invarquit.cultura.gencat.cat/>

